

Génmódosított búzát akarnak előállítani

GYŐR ÁGNES

Genetikailag módosított (GM) búza kifejlesztésére is kiterjeszti együttműködését az amerikai Monsanto és a német BASF. A Meridian Institute beszámolója szerint a világ legnagyobb vetőmaggyártója és a német vállalatcsoport várakozásai szerint 2020 körül kijöhet a genetikailag módosított búza – olvasható a távirati iroda jelentésében. A hírek szerint a két vállalat egymillió dollárral bővíti a közös kutatásokra szánt összeget, így két és fél milliárd dollár áll rendelkezésre a növények kikísérletezésére. Eddig a Monsanto–BASF páros a kukorica, a szója, a gyapot és a repce genetikailag módosított változatán dolgozott közösen. A Monsanto korábban már tett kísérleteket a GM-búza kifejlesztésére. Am 2004-ben felhagyott a tevékenységével, többek között a zöldek és a fogyasztóvédők heves ellenállása miatt.

Évtizedek óta lehet hallani, hogy új génművelettel növények kifejlesztésén dolgozik a Monsanto, de a valóságban a mai napig a világban összesen kétféle GM-növény van közterjesztésben. Ez a MON810-es kukorica és az Amflora burgonya – nyilatkozta lapunknak Fidirich Róbert, a Magyar Természettudományi Szövetségének programvezetője. A szakértő szerint bebizonyosodott, hogy az Európai Unióban a fogyasztók nem kérnek ezekből az élelmiszerekből. 1998–2004 között az EU-ban de facto moratórium volt érvényben a GM-termékekkel szemben. Ez alatt a hat év alatt az Egyesült Államok génművelet-kukorica-exportja a kontinensre szinte teljesen megszűnt – magyarázta a szakértő. Amerika a GM-növények legnagyobb termesztője és fogyasztója, ennek ellenére Kanadával karöltve korábban ők is nem mondtak a génmódosított búzára. Ez aligha meglepő, hiszen volt alkalmuk tanulni azokból a károkból, amelyeket a GM-repce okozott nekik – tette hozzá.

Magyarországon 2006 szeptemberében ötpárti országgyűlési határozat született, amelyben a politikusok kiálltak a genetikailag módosított kukorica hazai tilalma mellett. Vizsgálják a GM-burgonya vetési tilalmának lehetőségét is.

Autókkal ütköztek a vonatok

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Személyautó és vonat ütközött össze tegnap délután Seregélyesen a fénytorompóval biztosított vasúti átjáróban; a személyautó vezetője a helyszínen meghalt, az érintett szakaszon áll a vasúti forgalom – közölte a tűzoltóság. Mint elmondták: a Székesfehérvár felől érkező vonat mintegy 300 méterrel tolt maga előtt a személyautót. Azt, hogy a fénytorompó működött-e, s milyen jelzést adott, a vizsgálat állapítja meg.

Hasonló baleset történt korábban Órkényen is. Ott egy kocsit a tiltó jelzés ellenére hajtott a sínekre, ahol belerohant a Lajosmizse felé tartó személyvonat. A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság sajtóközleménye elmondta, hogy az autóban három utaztak, mindhárom helybeliek, ketten súlyos, egyikük könnyebb sérülést szenvedett. Az érintett szakaszon a vasúti közlekedés óránként szünetel.

Hőségriadó országsherte

Több vonalon lassították a vonatokat, nem járnak a villamosok az Árpád hídon

Mától várhatóan már hazánk egész területén a legmagasabb, harmadfokú hőségriadót rendelheti el az ÁNTSZ, szakemberek szerint vasárnapig biztosan fokozódik a meleg.

CSIBRA TIBOR

Legmagasabb, harmadfokú hőségriadót adott ki tegnap hazánk területének nagy részére az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) vezetője, a Délnyugat-Dunántúl megyéiben várhatóan ma lép életbe a legmagasabb készültség. Az intézkedés vélhetőleg vasárnapig tart, amikor hidegfront éri el Magyarországot, ám az hamar átvonul, jövő héten pedig folytatódik a kánikula – tudtuk meg az Országos Meteorológiai Szolgálatól. Az említett front hatására várhatóan csak egy fokozattal lehet majd mérsékelni a hét végén a hőségriadót. Az ÁNTSZ vezetője, Paller Judit felhívta a kórházak, a mentőszolgálat, az önkormányzatok figyelmét a lehetséges veszélyhelyzetekre, s arra kérte őket, hogy készüljenek fel a kánikula okozta kihívásokra. A legmagasabb, harmadfokú riasztást akkor adja ki a hatóság, ha a levegő napi átlaghőmérséklete három napon át eléri vagy meghaladja a 27 Celsius-fokot.

A tisztu főorvos kiemelte: a második készültségi fokozatnál általában 15, a harmadiknál pedig már 30 százalékkal emelkedik a halálozások száma, többen veszítik életüket balesetekben, de nincsenek biztonságbiztos azok sem, akik túl-

Budakeszin a látogatók gondoskodnak a mackók locsolásáról

FOTÓ: HEGEDŰS MÁRTA

zott fizikai igénybevételnek teszik ki szervezetüket. A leveszélyeztetettek a magas vérnyomással, keringési zavarokkal élők, illetve a 65 év felettiek.

A napokban már számos forgalmasabb településen és a fővárosban is hűtött vizet osztottak az embereknek a nagyobb közlekedési csomópontokban, pályaudvarok környékén. Budapesti tömegközlekedését már az első tavaszi meleg is kedvezőtlenül befolyásolta: mindennaposá vált az egyik legtöbb embert szállító járat, az 1-es villamos meghibásodása. Az 1-es pályájának felújítását évtizedek óta halogatja a főváros vezetése, a szelvények az Árpád hídon ma már hidegebb időben is csak lépésben közlekedhetnek. A pályát ugyan locsolókocsikkal hűti a BKV, de ez csak néhány percre menti meg a s-

nekét a kivetődéstől. Tegnap a villamos vonalának nagyobb részén pótlóbuszok hordták az utasokat, mert több helyütt felpúposodtak a vágányok. A MÁV vonalain a hőség miatt Debrecen térségében több helyen lassították a vonatokat, s másutt is késések várhatók.

Az ÁNTSZ azt ajánlja, hogy viseljünk könnyű, természetes anyagból készült ruhákat, ha a szabadba megyünk, ne fogyasszunk alkoholt, illetve cukros, szénsavas italokat, mert előbbiek vizet vonnak el a szervezetből, a buborékos folyadékok pedig puffasztanak, ezzel nehezítik a légzést. Figyeljünk a gyermekekre is, mert nekik még sérülékenyebb a vízháztartásuk, még percekre se zárjuk be őket az autóbá, szellőzés nélküli helyekre.

Paller Judit felhívta a figyelmet, hogy a rendszeres gyógyszerzedők

forduljanak orvosukhoz, s kérdezzék meg, hogy szükséges-e változtatniuk az adagjukon. Paller arra kérte a légkondicionáló használatú üzleteket, hivatalokat, hogy szükség esetén engedjék be a járókelőket, mert már néhány percnyi hűsítés is rosszulleteket előzhet meg.

ZUHANYOZNAK A MEDVÉK. A nagy hőséget segíti elviselni az a látogatók által működtetett zuhany, amelyet két hete állítottak üzembe a medvék medencéjénél a Budakeszi Vadasparkban. Az állatok kifutójánál lévő medence locsolóját a látogatók egy kétszáz forintos érme bedobásával működtetik. A park vendégei a két mackó fürdésével nemcsak a komfortérzetüket javítják, de hozzájárulnak az ellátásukhoz is – mondta Bene Zsolt igazgató.

Időutazás az Emese parkban

Lovagi csarnokot avattak a középkori faluban · Valamikor orosz gyakorlóter volt

Lovagi csarnokkal bővült ki tegnap a szigetalmi Emese park. A kora Árpád-kori történelmi skanzenben a látogatók testközelből ismerkedhetnek meg ezer éve élt őseink hétköznapjaival a tűzgyújtástól a fonáson át a bajvívásig.

NAGY ÁRON

Amagyarok a munkát, a fáradtságot, az égető meleget, a fagyot, a hideget, minden nélkülözést túrnek. Szabadságkedvelők és pompakedvelők – írta Bölc Léó bizánci császár mintegy 1100 esztendővel ezelőtt őseinkről. A Konstantinápolyban székelő uralkodó mellett még néhány arab és nyugat-európai krónikás emlékezik meg honfoglaló Árpád népéről, s bár tudjuk, hogyan harcoltak, merre

kalandoztak, eleink hétköznapjaikról kevés ismerettel rendelkezünk.

Magyar Attila és az általa vezetett Őskultúra Alapítvány évek óta igyekszik változtatni ezen, és az úgynevezett kísérleti régészet módszerével rekonstruálni a 10–11 századdal ezelőtt élt magyarok és az őket segítő, germán eredetű kijevi varég (viking) testőrök életének minden apró részletét. A verejtekes munka gyümölcse a szigetalmi volt szovjet laktanya gyakorlóterén felépült Emese park lett, amelynek

új elemét, az európai uniós támogatással több mint százmillió forintból megépült lovagi csarnokot tegnap adták át a nagyközönségnek.

Történelmet lehet könyvből tanítani, de az évszámokon, a száraz olvasmányon keresztül kevesen fogják megérteni, főleg megérteni azt a kort, amelyben az országunk alapjait lefektették – vélekedett Magyar Attila, miközben sétára invitált az „ezeréves” faluban.

Mint mondta, olyan világban élünk, amelyben gáztüzhely és gyufa nélkül el sem tudjuk képzelni, hogy étel kerülhet az asztalra. Ellenben, ha egy diákcsoport ellátogat az Emese parkba, a gyerekek megtanulhatnak búzát őrölni, tüzet

csíholni úgy, ahogy azt eleink teheték. Kipróbálhatják, hogyan működött az akkoriban használatos szövőszék. Vagy éppen testközelből ismerhetik meg a harcosok életét: kezükbe vehetik a szablyát, felpróbalhatják a veréket. Amit tehát egy múzeumban csak szemlélhetnek az üvegfal mögött, itt megfoghatják – méltatta a középkori falut az Őskultúra Alapítvány vezetője.

A skanzenhez Szigethalom önkormányzata 113 millió forintot nyert el az EU-s pályázaton. A most átadott, korhű bútorokkal és mozaikpadlóval díszített csarnok csak az első lépcső volt. A tervek szerint várfalat húznak az épület köré, s kibővítik a földbe vajt házból és jurta-sátorból álló falut, s tóval is kiegészül majd a park – tudtuk meg Szigethalom polgármesterétől. Fái László elmondta, az őshonos gyógynövényekkel beültetett kert mellé Szent István-korabeli fatemplomot is szeretnének felhúzni.

Az Őskultúra Alapítvány egyébként 2005-ben költözött Szigethalomra. Tagjai a kora Árpád-kori magyar hagyományokat elevenítik fel, s mivel őseink udvarában szép számmal szolgált idegen testőrök, a varég tradíciókat őrzik, kutatják, hogy aztán tudásukat átadják az érdeklődőknek. Heti rendszerességgel találkoznak, és gyakorolják az íjászatot, a fegyverforgatást, a különböző kézművesmesterségeket. Nyaranta napokra, olykor hetekre kiköltöznek a középkori településükre. Lovagolnak, jurtát készítenek, kovácsolnak, birkát nyirnak, vértét fűznek, nemezelnek, fazekas edényeket készítenek – így idézik fel eleink világát.

Az érdeklődők megismerkedhetnek az ősi kézművesmesterségekkel

FOTÓ: SZÉKELYHIDI BALÁZS

Haverok

NAGY

A volt miniszterelnök titkárságának közlése szerint Gyurcsány Ferenc sem formálisan, sem informálisan nem vett részt a vagyonekezelő döntéseiben, konkrét ingatlanecseréről soha senkivel nem tárgyalt, és ilyen utasítást sem adott. Szavak nélkül is megértették egymást...

Karambolozott egy rabszállító

Tizenöt ember, köztük tizenkét rab megsérült, amikor összecsapódott egy rabszállító és egy személyautó tegnap délután Budapesten, a VIII. kerületi Kerepesi úton. Négy embernek súlyos állapota. A büntetés-végrehajtási intézet gépjárműve a Keleti pályaudvar irányából a Stadionok felé haladt, amikor karambolozott a személyautóval. A baleset után ideiglenesen lezárták a forgalmat. (MTI)

Végzett magával egy fogvatartott

Öngyilkos lett egy elítélt férfi a Sopronkőhídi Fegyház és Börtönben tegnap délelőtt. A belépő felügyelő és egy másik elítélt vette észre először, hogy mit tett a zárkában egyedül tartózkodó fogvatartott. Bár azonnal megkezdték az újraélesztést, az intézet orvososa már csak a halál beálltát tudta megállapítani. A rendőrség vizsgálata kizárta az idegenkezűséget. (MTI)

Kutyákat loptak

Méregdrága kiskutyákat loptak el tenyésztőtől több hajdúbihari településen az elmúlt egy hónapban. Hajdúböszörményben június elején 10 francia buldog kiskutyát vittek el ismeretlenek, a kár milliós nagyságrendű. A lopássorozat június második felében Balmazújvárosban folytatódott, ahonnan egy tenyésztőtől nyolc angol buldog tűnt el, miközben Ebeseben hét angol buldog kiskutyának és anyakutyának is nyoma veszett. Legutóbb, július elsején Hajdúszováton négy angol buldogot vittek el. (MTI)

Újra itthon a magyar diákok

Hazaérkezett az Egyesült Államokból az a tizenegy magyar fiatal és két kísérőjük, akik hajóbalcsentet szereztek Philadelphiában. A mosonmagyaróvári diákcsoport július 2-án érkezett az Egyesült Államokba, múlt héten azonban, városnézés közben motorhiba miatt leállt a turistahajójuk, és a Delaware folyón belülük ment egy uszály. A balesetben két diák, egy 16 éves lány és egy húszéves fiú életét veszítette. (MN)

Több mint ötven sérült Pamplonában

Ketten súlyosan megsérültek és összesen tizen kerültek kórházba tegnap, az idei év nyolcadik, egyben utolsó bikafuttatásán Pamplonában, a San Fermín fesztiválon. A legrosszabb állapotban egy 23 éves chilei férfi került kórházba, akit mellkasán és jobb combján szúrta át egy állat. Összesen 59 sérültet számolt össze a Vöröskereszt. (MTI)

Skandináv lottó

Nyerőszámok. Első sorsolás: 5, 7, 16, 21, 26, 32, 35. Második sorsolás: 1, 4, 9, 11, 22, 31, 32. (MTI)